

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2010/2308(INI)

10.1.2012

RAPORTI PROJEKT

Euroopa Liidu sisejulgeoleku strateegia
(2010/2308(INI))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Rita Borsellino

PR_INI

SISUKORD

Lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....3

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa Liidu sisejulgeoleku strateegia kohta

(2010/2308(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes eeskätt arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikleid 6, 7, 8, 11, 21, 47–50 ja 52,
- võttes eeskätt arvesse Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõiget 2 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu V jaotise (vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala) peatükke 1, 2, 4 ja 5,
- võttes arvesse nõukogu 25. veebruari 2010. aasta otsust sisejulgeolekualase operatiivkoostöö alalise komitee moodustamise kohta,
- võttes arvesse dokumenti „Stockholmi programm – avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsel” ning komisjoni teatist pealkirjaga „Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala Euroopa kodanikele – Stockholmi programmi rakendamise tegevuskava”(COM(2010)0171),
- võttes arvesse nõukogus 25. ja 26. veebruaril 2010 vastuvõetud Euroopa Liidu sisejulgeoleku strateegiat („Euroopa julgeolekumudeli suunas”),
- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „ELi sisejulgeoleku strateegia toimimine: viis sammu turvalisema Euroopa suunas” (COM(2010)0673),
- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile ja nõukogule pealkirjaga „ELi sisejulgeoleku strateegia rakendamise esimene aastaaruanne” (COM(2011)0790),
- võttes arvesse nõukogu 24. ja 25. veebruari 2011. aasta kohtumise järeldusi Euroopa Liidu sisejulgeoleku strateegia toimimist käsitleva komisjoni teatise kohta,
- võttes arvesse nõukogu 8. ja 9. novembri 2010. aasta kohtumise järeldusi organiseeritud ja rasket rahvusvahelist kuritegevust käsitleva ELi poliitikatsükli kujundamise ja rakendamise kohta,
- võttes arvesse nõukogu järeldusi ELi prioriteetide kehtestamise kohta võitluseks organiseeritud kuritegevusega aastatel 2011–2013,
- võttes arvesse Euroopa andmekaitseinspektori 17. detsembri 2010. aasta arvamust, mis käsitleb komisjoni teatist „ELi sisejulgeoleku strateegia toimimine: viis sammu turvalisema Euroopa suunas”,
- võttes arvesse 2003. aasta Euroopa Liidu julgeoleku strateegiat¹ ning 2008. aasta aruannet

¹ „Turvaline Euroopa paremas maailmas – Euroopa julgeoleku strateegia”, mis kiideti heaks 12. detsembril 2003

selle rakendamise² kohta,

- võttes arvesse oma 25. novembri 2009. aasta resolutsiooni komisjoni teatise kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala kodanike teenistuses” – Stockholmi programm³,
 - võttes arvesse oma 25. oktoobri 2011. aasta resolutsiooni organiseeritud kuritegevuse kohta Euroopa Liidus⁴,
 - võttes arvesse oma 14. detsembri 2011. aasta resolutsiooni ELi terrorismivastase võitluse poliitika peamiste saavutuste ja edasiste ülesannete kohta⁵,
 - võttes arvesse asjakohast Euroopa ja riikliku konstitutsioonikohtu praktikat, mis on seotud proportsionaalsuse kriteeriumidega ning vajadusega järgida seda põhimõtet demokraatliku ühiskonna riiklikes ametiasutustes,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A7–0000/2012),
- A. arvestades, et Lissaboni lepingu jõustumine on tugevdanud veelgi julgeoleku rolli, mis on vajalik tingimus nii põhiõiguste rakendamise tagamiseks kui ka vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomiseks, sealhulgas ka välistegevuse raames, kus nimetatud kolm põhimõtet on üksteisega tihedalt seotud;
- B. arvestades, et seetõttu on Lissaboni leping sidunud ELi julgeolekupoliitika tugevalt konkreetse ELi õigusriigi põhimõttega, pannes aluse julgeolekuprogrammi väljatöötamisele, mis on ühine ELile ja liikmesriikidele ning mille üle teostatakse demokraatlikku järelevalvet Euroopa ja liikmeriikide tasandil;
- C. arvestades, et Stockholmi programmis rõhutatakse, et välja tuleks töötada ELi sisejulgeoleku strateegia, et veelgi parandada liidu julgeolekut, kaitsta seeläbi liidu kodanike elu ja turvalisust ning võidelda tulemuslikult organiseeritud kuritegevuse, terrorismi ja muude ohtude vastu;
- D. arvestades, et hoolimata Lissaboni lepingu jõustumisest ei ole liikmesriigid ega komisjon veel kavandanud Euroopa Parlamendile selles protsessis mingit rolli;
- E. arvestades, et aastateks 2010–2014 kavandatud sisejulgeoleku strateegiat käsitlevas komisjoni teatises on määratletud viis prioriteetset valdkonda, kus EL võib lisaväärtust pakkuda – nimelt raskete ja organiseeritud kuritegude, terrorismi ja küberkuritegevuse vastu võitlemine ja nende ennetamine, välispiiride haldamise tugevdamine ning vastupanuvõime tugevdamine loodusõnnetuste ja inimtegevusest põhjustatud

12. detsembril 2003. aastal Brüsselis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel ning mis koostati ELi kõrge esindaja Javier Solana juhtimisel.

² „Euroopa julgeoleku strateegia rakendamise aruanne – julgeoleku tagamine muutivas maailmas”, S407/08.

³ ELT C 285E, 21.10.2010, lk 12.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0459.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0577.

katastroofidele suhtes;

- F. arvestades, et sisejulgeoleku strateegia rakendamist käsitlevas komisjoni esimeses iga-aastases aruandes tunnistatakse, et kõik 2010. aastal määratletud viis eesmärki jäävad kehtima, ning antakse ülevaade hetkeolukorrast, senistest edusammudest ja edasisest tegevusest;
- G. arvestades, et Stockholmi programmis on märgitud, et sisejulgeoleku strateegia väljatöötamine, järelevalve ja rakendamine peaks olema üks sisejulgeoleku komitee põhiülesandeid;
1. tunnustab tööd, mida on tehtud sisejulgeoleku strateegia ning sisejulgeoleku strateegia raames väljatöötatud Euroopa julgeolekumudeli aluseks olevate peamiste põhimõtete loomiseks, eeskätt turvalisuse, vabaduse ja eraelu tugevamate seoste osas ning liikmesriikide vahelises koostöös ja solidaarsuses;
 2. rõhutab, et vabadus, turvalisus ja õigus on jagamatud eesmärgid ja tegevusvaldkonnad, arvestades, et vabadus kaotab palju oma tähendusest, kui seda ei saa nautida turvalises keskkonnas ja õigussüsteemi täielikul toetusel, millele kõik liidu kodanikud ja elanikud võivad loota;
 3. usub, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta rakendamine peab olema iga täieõigusliku sisejulgeoleku strateegia tuum; tuletab meelde, et vabaduse, õiguse ja turvalisuse saavutamise poole tuleb alati püüelda kooskõlas õigusriigi põhimõtte ja põhiõigustega;
 4. võtab teadmiseks edusammud, mida liikmesriigid ja komisjon on ELi poliitikatsükli raames teinud, et täita üldisi strateegilisi eesmärgi meetmete abil, mis tuginevad valitsustevahelisele koostööle operatiivtasandil; usub sellegipoolest, et ELi ja liikmesriigi tasandi ülesannete selge eristamine on vajalik, et Euroopa Parlament peab protsessis osalema ning et 2013. aastal tuleks läbi viia poliitikatsükli põhjalik hindamine;
 5. tuletab meelde, et julgeolekupoliitika alane pädevus on jagatud ELi ja liikmesriikide vahel ning et tegemist on valdkonnaga, kus tuleb järgida subsidiaarsuse põhimõtet; on seisukohal, et julgeoleku strateegia raamistik võiks laiaulatusliku ja sidusa käsitusviisi abil anda lisaväärtust kõikidele ELi institutsioonide ja liikmesriikide selles valdkonnas tehtavatele jõupingutustele;
 6. on seisukohal, et laiaulatuslik ELi tõendus- ja teadmispõhine analüüs käsitletavate ohtude kohta on tõhusa sisejulgeoleku strateegia oluline eeldus ning on mures, et niisugust kogu ELi hõlmavat analüüsi ei ole praeguseks ikka veel koostatud; rõhutab vajadust pingutada rohkem, et muuta sidusamaks teavet ja andmeid, millel põhinevad ELi asutuste läbiviidavad ohuhinnangud; sealhulgas on vaja püüda tagada kasutatava meetodika läbipaistvus⁶;
 7. tuletab meelde, et Euroopa Parlament on nüüd julgeolekupoliitika valdkonnas täieõiguslik institutsiooniline toimija ning seepärast on tal õigus osaleda aktiivselt sisejulgeoleku

⁶ Vt siinkohal A. Scherrer, J. Jeandesbozi ja E-P. Guittet' uurimust pealkirjaga „Developing an EU Internal Security Strategy, fighting terrorism and organised crime”, Euroopa Parlamendi sisepoliitika peadirektoraat, poliitikaosakond C (kodanike õigused ja põhiseadusküsimused), 2011.

strateegia ja ELi julgeolekumudeli üksikasjade ja prioriteetide määratlemises ning kõnealuste vahendite hindamises, sealhulgas sisejulgeoleku strateegia rakendamise korrapärase järelevalvetegevuse kaudu, mida Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 70 ja 71 ning sisejulgeolekualase operatiivkoostöö alalise komitee moodustamist käsitleva otsuse artikli 6 lõike 2 alusel teostavad ühiselt Euroopa Parlament, liikmesriikide parlamendid ja nõukogu;

8. toetab sellega seoses ning Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide vahelise praeguse koostöö põhjal ideed parlamendi poliitikatsükli kohta – mis tuleb muu hulgas viia hästi kooskõlla komisjoni selle valdkonna iga-aastase aruandlusega – , mis lõppeks parlamendi iga-aastase aruandega sisejulgeoleku strateegia hetkeolukorra teemal;
9. usub, et sisejulgeoleku strateegias tuleks keskenduda tähelepanelikumalt julgeoleku sise- ja välismõõtmelise lahutamatu seosele, ning et mõlema mõõtmelise puhul peaksid justiits- ja siseküsimustega tegelevad ELi institutsioonid ja asutused täitma oma ülesandeid täielikus kooskõlas ELi õigustikuga; kutsus ka komisjoni ja liikmesriike üles hindama sisejulgeoleku strateegia mõju ELi välisjulgeoleku strateegiale, sealhulgas põhiõigustega seotud kohustustes;
10. võtab teadmiseks nende viie põhivaldkonna määratlemise, millega seoses on ELi ja liikmesriikide tasandil meetmeid kavandatud; on seisukohal, et need eesmärgid ei ole ammendavad ning et prioriteetide järjekord võiks olla paremini struktureeritud; märgib, et kuigi terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastane võitlus on peamine prioriteet ja peab selleks jääma, ei näi olevat täielikult põhjendatud või asjakohane võtta sisejulgeoleku strateegia raames meetmeid sellistes valdkondades, nagu inimtegevusest põhjustatud katastroofid ning intellektuaalomandiõiguse kaitse;
11. usub, et organiseeritud kuritegevus mis tahes kujul on suur oht ELi kodanike vabadusele, turvalisusele ja õigusele, ning pidades silmas soovitusi, mis on esitatud Euroopa Parlamendi 25. oktoobri 2011. aasta resolutsioonis organiseeritud kuritegevuse kohta Euroopa Liidus, kutsus komisjoni ja nõukogu üles tähtsustama kõnealust valdkonda veelgi rohkem, võttes aluseks konkreetseid andmeid ja teabe ELi ja liikmesriikide praeguse koostöö kohta maffia, rahapesu ja muude organiseeritud kuritegevuse vormide vastases võitluses;
12. usub, et rohkem tuleks tähtsustada võitlust keskkonnast, majandus- ja korporatiivse kuritegevuse vastu, mille mõju on ELi kodanike elutingimustele eriti kahjulik, eeskätt kriisiajal;
13. kordab, et ELi politsei- ja õigusalase koostöö tõhustamine on nõuetekohase sisejulgeoleku strateegia seisukohalt ülioluline ning see peab hõlmama nii liikmesriikide pädevaid asutusi kui ka ELi institutsioone ja asutusi; kutsus komisjoni ja liikmesriike üles pidama ka seda aspekti sisejulgeoleku strateegia prioriteediks;
14. peab sellega seoses kahetsusväärseks, et sisejulgeoleku strateegias puudub ikka veel nõuetekohane õigusmõõde ning usub, et prioriteetide kindlaksmääramist õigusalase koostöö valdkonnas tuleb käsitleda tihedate seoste taustal, mis ühendavad Euroopa Liidu toimimise lepingu V jaotises nimetatud ala – nimelt vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala – kõiki mõõtmeid;

15. rõhutab, et terrorismivastane võitlus on sisejulgeoleku strateegias prioriteet, mille eesmärgid ja vahendeid tuleb nõuetekohaselt hinnata, nagu on viidatud Euroopa Parlamendi 14. detsembri 2011. aasta resolutsioonis ELi terrorismivastase võitluse poliitika peamiste saavutuste ja edasiste ülesannete kohta; märgib, et rohkem tuleks tähtsustada ennetus- ja kaitsepoliitikat koos vastutuselevõtmise ja reageerimisega; märgib, et sellega seoses on vaja rohkem keskenduda aktiivsele õiguskaitsele ja luureteabel põhinevale tegevusele;
16. peab vägivaldse radikaliseerumise ennetamist sisejulgeoleku strateegia oluliseks tegevusvaldkonnaks, kuid kutsub komisjoni ja liikmesriike üles nimetatud ohu laadi ja taset ümber hindama, tuginedes muu hulgas hiljutistele sündmustele, mis näitasid, et tõusmas on vägivaldne poliitiline radikalism, mis on konkreetselt suunatud ELi aluseks olevate võrdsuse ja mittediskrimineerimise väärtuste vastu;
17. tunnustab asjaolu, et sisejulgeoleku strateegia raames keskendutakse piiride turvalisusele, kuid usub, et piiride haldamine ja inimeste liikuvus ei ole pelgalt julgeolekuküsimused, vaid kuuluvad põhielementidena laiemale poliitilise strateegia juurde, mis ei hõlma üksnes julgeolekumõõdet, vaid – mis veelgi olulisem – ka ELi tasandi immigratsiooni-, varjupaiga-, arengu- ja tööhõivepoliitikat;
18. on seepärast seisukohal, et sisejulgeoleku strateegia peaks kajastama suuremal määral Stockholmi programmi tulevikupilti, ning peab otstarbekaks koostada enne 2013. aasta lõppu Stockholmi programmi parlamendipoolne vahekokkuvõtte eesmärgiga hinnata programmi strateegilisi, õiguslikke ja finantsilisi prioriteete; on ka seisukohal, et täiendavat hindamist on vaja asjakohaste Euroopa Liidu asutuste (Euroopa Politseiamet, Euroopa Õiguslase Koostöö Üksus ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik) asjus, mida praegu viiakse kooskõlla Lissaboni lepinguga, ning muude asutuste ja organite osas;
19. tuletab meelde, et andmete töötlemine ja kogumine sisejulgeoleku strateegia raames peab olema alati kooskõlas ELi andmekaitse põhimõtetega, eeskätt vajalikkuse, proportsionaalsuse ja õiguspärasuse kriteeriumitega, ning kõnealust valdkonda hõlmavate asjakohaste ELi õigusaktidega;
20. kinnitab sellega seoses veel kord vajadust teostada vabadesel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seotud asutuste üle demokraatlikku järelevalvet eesmärgiga ennetada nende asutustega seoses ohtu, et piir poliitiliste nõuannete ja tegeliku poliitikakujundamise vahel⁷ hägustub;
21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja liikmesriikide parlamentidele.

⁷ Vt M. Busuioci ja D. Curtini uurimust pealkirjaga „The EU Internal Security Strategy, the EU Policy Cycle and the Role of (AFSJ) Agencies: Promise, perils and pre-requisites”, Euroopa Parlamendi sisepoliitika peadirektoraat, poliitikaosakond C (kodanike õigused ja põhiseadusküsimused), lk 7.